



Programma van Toetsing en Afsluiting

Examenwijzer mavo-3 Plein Joure

2021-2022



Inhoudsopgave

Examenreglement Plein Joure mavo	3
Exameneisen	4
Algemene bepalingen behorende bij het PTA én de overgang van MAVO klas 3 naar MAVO klas 4	5
Overgangsnormen MAVO klas 3 > MAVO klas 4	6
Overgangsnormering (voor alle vakken - ckv) in schema	6
Toelichting op de EXAMENWIJZER en vak-PTA's	7
Vak: Nederlands [Ne]	8
Vak: Duits [Du] klas 3	9
Vak: Engels [En]	9
Vak: Geschiedenis [Gs]	10
Vak: Aardrijkskunde [Ak]	11
Vak: Wiskunde [Wi]	12
Vak: Rekenen [Re] Klas 3	12
Vak: Natuur- /Scheikunde I (Natuurkunde) [NS1]	13
Vak: Natuur-/scheikunde 2 (Scheikunde) [NSK2]	14
Vak: Biologie [Bi]	15
Vak: Economie [Ec]	16
Vak: Maatschappijleer [Ma]	17
Vak: Maatschappijkunde [Mask]	18
Vak: KV1	20
Vak: Lichamelijke opvoeding	21
Vak: L.O.B. (Loopbaan Oriëntatie Begeleiding)	22



Voorwoord

Joure, september 2021

Aan de examenkandidaten en hun ouder(s)/verzorger(s),

Beste examenkandidaat,

Hierbij ontvang je het boekwerkje van het Programma van Toetsing en Afsluiting [PTA]. Dit PTA geldt voor de huidige mavo-examenkandidaten van leerjaar 3 van de locatie Joure leerjaar 2021-2022.

Om straks je VMBO-diploma te kunnen behalen moet je in de bovenbouw aan een aantal voorwaarden voldoen. Zo krijgt je in klas 3 en 4 een aantal verplichte vakken met daarnaast een aantal vakken waaruit je kunt kiezen.

Gedurende de twee jaren in de bovenbouw zul je voor deze vakken PTA's en opdrachten moeten maken. Aan het eind van de twee jaren bovenbouw moet je als sluitstuk voor veel vakken een belangrijke eindtoets maken: het zogenaamde Centraal (Schriftelijk) Eindexamen VMBO.

We maken dan ook onderscheid tussen het Schoolexamen en het Centraal (Schriftelijk) Examen. Bovendien kom je ook nog praktische- en handelingsopdrachten tegen.

Alle PTA-cijfers die je in klas 3 en 4 behaalt, vormen samen een eindcijfer voor het schoolexamen.

Nadat de cijfers van het Centraal Examen bekend zijn, worden vervolgens je definitieve examencijfers berekend. Hierna wordt met de zogenaamde slaag-zakregeling gekeken of je geslaagd bent.

In dit boekwerkje staat de gehele gang van zaken beschreven met betrekking tot het schoolexamen en het Centraal Examen.

Dit PTA is in twee delen uit te splitsen:

- De zogenaamde algemene bepalingen behorende bij het PTA vormen het eerste deel van dit boekwerkje. In dit gedeelte komen aanvullende regels en bepalingen aan de orde die te maken hebben met de algemene gang van zaken op de locatie.
- Voor alle vakken, die in de bovenbouw aangeboden worden, is er een vakoverzicht. Hierin staat een opsomming van de PTA's en opdrachten, die de komende periodes afgenomen zullen worden. De beschrijvingen en de periode indelingen slaan op de schooljaren 2021-2022.

Wanneer je vragen hebt over bepaalde onderdelen dan kun je hiervoor bij de examensecretaris terecht.

Veel succes met het schoolexamen toegewenst,

Mevr. A. Spijkers
Directeur

dhr. E. Elsinga
Examensecretaris



Examenreglement Plein Joure mavo

Het examenreglement van Plein Joure is terug te vinden op de site: www.pleinjoure.nl onder het kopje downloads. In dit reglement wordt aangegeven aan welke wettelijke voorschriften de school en de eindexamenkandidaten zich moeten houden. Deze wettelijke voorschriften worden artikelen genoemd. Omdat het om wettelijke kaders gaat is gemakkelijker taalgebruik helaas niet mogelijk. Mocht je over dit examenreglement vragen hebben, vraag het dan aan je examensecretaris.

Herkansingen binnen het schoolexamen

- 2.14.1 Na iedere periode (op basis van 3 toetsperiodes) van het derde leerjaar kan maximaal één schriftelijke PTA-toets uit die periode herkanst worden.
- 2.14.2 In de derde periode kunnen maximaal twee schriftelijke PTA toetsen uit dat leerjaar worden herkanst.
- 2.14.3 Niet ingezette herkansingen uit de 1e en/of 2e periode (of door het ontbreken van een dergelijke periodisering) mogen worden ingezet in de derde/afsluitende periode, waardoor in de derde/afsluitende periode maximaal vier herkansingen kunnen worden ingezet.
- 2.14.5 Na iedere periode van het vierde leerjaar (op basis van 3 toetsperiodes) kunnen maximaal twee schriftelijke PTA-toetsen uit die periode herkanst worden.
- 2.14.6 In de derde periode van het vierde leerjaar kunnen maximaal drie schriftelijke PTA-toetsen uit dat leerjaar herkanst worden.
- 2.14.7 Indien in de 1e en/of 2e periode geen herkansingen worden gebruikt kan ten hoogste één herkansing uit die periode worden ingezet in de derde/afsluitende periode, waardoor in de derde/afsluitende periode maximaal 5 herkansingen kunnen worden ingezet. De overige herkansingen komen te vervallen.
- 2.14.8 Als een herkansing gedaan is, telt het hoogste van de twee behaalde cijfers.
- 2.14.9 Een kandidaat die voor het vak maatschappijleer I gemiddeld lager dan een 6,0 als resultaat heeft, heeft recht op één extra herkansing voor een schriftelijke toets van dit vak. De toets beslaat alle lesstof. Het eindcijfer wordt opnieuw vastgesteld, waarbij het nieuwe cijfer het eerdere vervangt als het hoger is.
- 2.14.10 Herkansingen gebeuren na aanvraag bij de op het aanvraagformulier aangegeven functionaris.



Exameneisen

Voor mavo, havo en vwo zullen, voor alle eindexamenkandidaten die eindexamen gaan doen, de volgende aanvullende exameneisen gelden naast de in artikel 27, 27a en 27b van het examenreglement genoemde voorwaarden:

Uitslag examens

Artikel 27 Uitslag examens MAVO, HAVO en VWO: gemiddeld CE-cijfer

Voorafgaande aan hetgeen omschreven is in artikel 27a (uitslag VMBO) en artikel 27b (uitslag HAVO/VWO) geldt dat de kandidaat, die eindexamen heeft afgelegd, alleen kan slagen wanneer het gemiddelde van alle vakken op het centraal examen (CE) een voldoende is:

Bij de berekening van het gemiddeld centraal examencijfer moet worden uitgegaan van het onafgeronde cijfer. Een kandidaat moet ten minste een 5,5 halen (de eerste decimaal moet een 5 zijn), daarna gelden pas de overige uitslagbepalingen, genoemd in de artikelen 27a en 27b. Een kandidaat, die gemiddeld een 5,4 gehaald heeft, is (voorlopig) afgewezen.

Artikel 27a Uitslag MAVO

De kandidaat die eindexamen heeft afgelegd is geslaagd, indien hij:

- a. voor al zijn examenvakken eindcijfers heeft behaald van 6 of hoger, of
- b. voor ten hoogste één van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger, of
- c. voor ten hoogste één van zijn examenvakken het eindcijfer 4 heeft behaald en voor tenminste één examenvak een 7 of hoger, en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger, of
- d. voor ten hoogste twee van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor tenminste één examenvak een 7 of hoger, en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger.
- e. voor Nederlands een eindcijfer heeft behaald van tenminste een 5.
- f. voor de toepassing van het eerste lid, onderdelen a, b, c en d, wordt het eindcijfer van het afdelingsvak of intrasectorale programma in de basisberoepsgerichte en de kaderberoepsgerichte leerweg meegerekend als twee eindcijfers.



Algemene bepalingen behorende bij het PTA én de overgang van MAVO klas 3 naar MAVO klas 4

De verhouding tussen het PTA en de rapporten

- De toetsen die in het PTA staan beschreven, zijn geldig voor het hele schoolexamen. Die resultaten gaan dus over naar klas vier. De overgangsnormen staan verderop genoteerd.
- Alle PTA-toetsen hebben een weging meegekregen. Die weging staat in het PTA vermeld. De bepaling van het eindcijfer per vak wordt dus mede ingegeven door het gewicht van de toetsen.

Voortgangsrapporten

Klas drie kent geen perioderapporten, maar voortgangsrapporten. Op dit overzicht staan de cijfers van de grote PTA- toetsen achter een toets-code (b.v. T1, T2 ect.). Achter het laatste toets-nummer wordt van ieder vak het gemiddelde (tot dusver) van het zogenaamde schoolwerk (zie boven) weergegeven. Ook krijgen de leerlingen bij een aantal vakken cijfers voor de praktische opdrachten. Deze worden achter de code PO geplaatst. Van al deze cijfers wordt er per vak vervolgens een gewogen gemiddelde berekend.

Naast het overzicht van de toetsen waarbij het resultaat wordt weergegeven door een cijfer, wordt op het rapport bij een aantal vakken ook een overzicht gegeven van het zogenaamde handelingsdeel. De resultaten van de handelingsopdrachten binnen dit deel met toets-code HO worden uitgedrukt in onvoldoende (O), voldoende (V) of goed (G).

Overgang klas 3 → klas 4

Voorafgaande aan de rapportvergadering wordt door de leerling in samenspraak met de decaan het vakkenpakket voor klas 4 samengesteld. Voor de overgang wordt er gekeken naar de normering met betrekking tot alle vakken (=criterium 1) én de normering met betrekking tot het gekozen vakkenpakket (=criterium 2). Deze laatste komt overeen met de zak/slaagregeling van het eindexamen.

De genoemde overgangsnormen worden in dit PTA vermeld.

Let op: Om te mogen starten in klas 4 moeten alle derdejaars-onderdelen van het handelingsdeel met een voldoende (V) of goed (G) beoordeeld zijn.



Overgangsnormen MAVO klas 3 > MAVO klas 4

Bevorderd (+) :

De cijfers van rapport 4 moeten worden afgerond op hele cijfers!

Er moet aan twee criteria worden voldaan:

- criterium 1. Er wordt gekeken naar het overzicht van *alle vakken*
- + alles is voldoende
 - + er zijn een of twee onvoldoendes;
 - + er zijn maximaal drie onvoldoendes, maar het totaal is 60 punten of meer.
- criterium 2. Er wordt gekeken naar *het gekozen vakkenpakket* (zeven vakken)
Voor Nederlands, Engels, maatschappijleer I + gekozen vakken (4) geldt:
- + alles is voldoende
 - + 1 x 5 en het totaal van de 7 cijfers is 41 of hoger
 - + 1 x 4 en het totaal van de 7 cijfers is 41 of hoger
 - + 2 x 5 en het totaal van de 7 cijfers is 41 of hoger

Let op: Indien de leerling wel aan criterium 1. voldoet, maar niet aan criterium 2., moet de leerling doubleren of het vakkenpakket wijzigen. Dit kan gevolgen hebben voor de gekozen sector.

Bespreken (±) :

- ± drie onvoldoendes en in totaal 56, 57, 58 of 59 punten
- ± vier onvoldoendes en minimaal 62 punten

Doubleren (-) :

- drie onvoldoendes en minder dan 56 punten
- vier onvoldoendes en minder dan 60 punten
- vijf onvoldoendes of meer

Overgangsnormering (voor alle vakken - ckv) in schema

aantal onvoldoendes	totaal aantal punten van alle vakken (10 vakken)										
	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65
0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3	-	±	±	±	±	+	+	+	+	+	+
4	-	-	-	-	-	-	-	±	±	±	±
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Overige bepalingen:

- Het cijfer 3 telt voor twee onvoldoendes; de cijfers 4 en 5 voor één onvoldoende.
- Een leerling die een 3 heeft behaald en verder geen onvoldoendes (en dus volgens de normen bevorderd zou worden) wordt altijd besproken.
- Het vak ckv wordt niet met een cijfer afgesloten, maar de leerlingen moeten in klas drie de handelings-opdrachten van dit vak met de beoordeling V (voldoende) of G (goed) afsluiten.
- De Arbeidsoriëntatie-stage* moet in klas 3 met -voldoende- worden afgesloten.
- Leerlingen die klas drie moeten overdoen, maar bij het vak ckv bovengenoemde handelingsopdrachten met de beoordeling V of G hebben afgesloten, worden vrijgesteld van de ckv-lessen.
- Let wel dat niet elk vak in iedere periode voorkomt.

* Het doorgaan van de Arbeidsoriëntatie-stage is afhankelijk van de dan nog geldende maatregelen betreffende Covid-19



Toelichting op de EXAMENWIJZER en vak-PTA's

Leerjaar-periode:

- We onderscheiden in klas 3 en 4 twee periodes:

Toets vorm:

- S = schriftelijk.
- M = mondeling
- PP = PowerPoint
- PO = praktische opdracht
- HO = handelingsopdracht; moet worden afgesloten met een 'Voldoende' of 'Goed'.

Eindtermen:

verwijzing naar het examenprogramma: bijvoorbeeld K4 of titel exameneenheid



Vak: Nederlands [Ne]

Resultaten worden uitgedrukt in: cijfer afgerond op één decimaal

toets-nummer	leerjaar - periode	inhoud/ omschrijving	toetsen	toets-vorm	tijds-duur	eind-term	herk. J/N	weging
T1	Alle	Fictiedossier	302	M/S		K8	J	1

K8 Fictiedossier

De kandidaat kan: verschillende soorten fictiewerken herkennen de situatie en het denken en handelen van de personages in het fictiewerk beschrijven de relatie tussen het fictiewerk en de werkelijkheid toelichten kenmerken van fictie in het fictiewerk aanwijzen relevante achtergrondinformatie verzamelen en selecteren een persoonlijke reactie geven op een fictiewerk en deze toelichten met voorbeelden uit het werk.





Vak: Duits [Du] klas 3

Geen PTA

Vak: Engels [En]



Vak: Geschiedenis [Gs]

Toetsen:

Resultaten worden uitgedrukt in: cijfer afgerond op één decimaal

toets-nummer	leerjaar - periode	inhoud/ omschrijving	toetsen	toets-vorm	tijds-duur	eind-term	herk. J/N	weging
T1	1	De koloniale relatie Indonesië - Nederland	301	S	60 min.	K4/V1	J	1
T2	1-2	Industriële samenleving in Nederland	302	S	60 min.	K7	J	1
PO 1	1-2	Praktische opdracht: <i>Werkstuk/onderzoek Pandemieën in historische context</i>	321	PO		K1/K2 K3	J	1
T3	2	Koude Oorlog	303	S	60 min	K9	J	1

- K1 De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van geschiedenis en staatsinrichting in de maatschappij.
- K2 De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken.
- K3 De kandidaat kan strategische vaardigheden toepassen die bijdragen tot: de ontwikkeling van het eigen leervermogen, het vermogen om met voor geschiedenis en staatsinrichting geëigende vaktaal en methodieken te communiceren en onderzoek te doen.
- K4 De kandidaat kan herkennen en beschrijven op welke wijze de koloniale relatie tussen Indonesië en Nederland zich in de loop der tijd ontwikkeld heeft en bijgedragen heeft aan de dekolonisatie/onafhankelijkheid van Indonesië.
- K7 De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke ontwikkelingen zich op het terrein van de sociale zekerheid vanaf de tweede helft van de 19e eeuw hebben voorgedaan die geleid hebben tot de huidige, herziene verzorgingsstaat
- K9 De kandidaat kan het ontstaan, verloop en einde van de Koude Oorlog herkennen en beschrijven, en aangeven welke oorzaken en gevolgen deze periode voor de wereldpolitiek in het algemeen en voor Europa in het bijzonder heeft gehad
- V1 De kandidaat kan herkennen en beschrijven hoe het proces van dekolonisatie en de weg naar onafhankelijkheid van Indonesië tussen 1945 en 1949 verliep en daarbij ingaan op de moeizame relatie tussen Nederland en Indonesië na de onafhankelijkheid van Indonesië



Vak: Aardrijkskunde [Ak]

Resultaten worden uitgedrukt in: cijfer afgerond op één decimaal

toets-nummer	Leerjaar - periode	inhoud/ omschrijving	Toetsen	toets-vorm	tijds-duur	eind-term	herk. J/N	weging
T1	1	Module 7: Arm & Rijk	301	S		K2/K7 V4	J	2
T2	1-2	Module 5: Bronnen van Energie	302	S		K2/K5 V2	J	2
T3	2	Module 9: Grenzen & Identiteit	303	S		K2/K9 V6	J	2

K1 = Oriëntatie op leren en werken

K2 = Basisvaardigheden

K3 = Leervaardigheden in het vak aardrijkskunde

K5 = Bronnen van energie

K7 = Arm en Rijk

K9 = Grenzen en identiteit

V2 = energiebeleid

V4 = arm en rijk gezondheidszorg

V6 = Regionale identiteit

V7 = Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

V8 = Vaardigheden in samenhang



Vak: Wiskunde [Wi]

Geen PTA

Vak: Rekenen [Re] Klas 3

Toetsen:

Resultaten/score wordt uitgedrukt in: cijfer afgerond op helen

toets-nummer	Leerjaar - periode	inhoud/ omschrijving	Toetsen	toets-vorm	tijds-duur	eind-term	herk. J/N	weging
T1	1	Rekenen	301	S	60 min.		J	0



Vak: Natuur- /Scheikunde I (Natuurkunde) [NS1]

Toetsen:

Resultaten worden uitgedrukt in: cijfer afgerond op één decimaal

Toets	Periode	Inhoud / stofomschrijving	Examen- eenheid/ eindtermen	Toets- vorm	Tijds- duur	Herk. J / N	weging
T1	1	Het weer + Licht	K1, K2, K3, K7, K12	S	60 min	J	2
T2	2	Materie + straling	K1, K2, K3, K10, K11	S	60 min	J	2
PO1	2	Praktische opdracht: Bouwen van een waterraket inclusief maken van een verslag	V3,V4	PO	180 min	J	1

K1 = Oriëntatie op leren en werken

K2 = Basisvaardigheden

K3 = Leervaardigheden in het vak natuurkunde

K7 = Licht en beeld

K10 = Bouw van de materie

K11 = Straling en stralingsbescherming

K12 = Het weer

V3= Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie

V4= Vaardigheden in samenhang



Vak: Natuur-/scheikunde 2 (Scheikunde) [NSK2]

Resultaten worden uitgedrukt in: cijfer afgerond op één decimaal

toets-nummer	leerjaar - periode	inhoud/ omschrijving	toetsen	toets-vorm	tijds-duur	eind-term	herk. J/N	weging
T1	1	Stoffen en goed stoffen sorteren H1 en H2	301	S	45 min.	K3,K7 ,K8 K10 V2	J	2
T2	1-2	Reacties en chemie in het klein H3 en H4	302	S	45 Min	K3,K10, K11	J	2
T3	2	Verbranding en chemisch rekenen H5 en H6	303	S	45 Min	K3,K5 , K11	J	2
PO1	1	Practische opdracht	PO1	S	180 min	V3,V4	J	1

K/3 Leervaardigheden in het vak scheikunde

K/5 Mens en omgeving: verbranding

K/7 Water, zuren en basen

K/8 Reinigingsmiddelen en cosmetica

K/10 Basischemie voor vervolgopleiding en beroep

K/11 Bouw van de materie



Vak: Biologie [Bi]

Resultaten worden uitgedrukt in: cijfer afgerond op één decimaal

toets-nummer	leerjaar -periode	inhoud/ omschrijving	toetsen	toets-vorm	tijds-duur	eind-term	herk J/N	weging
T1	2	Thema 5: Regeling Thema 6: Zintuiglijke waarneming	301	S	60 min.	K11	J	3
T2	2	Thema 7: Stevigheid en beweging Thema 8: Gedrag	302	S	60 min.	K8, V2	J	3

K8 = Houding, beweging en conditie

K11 = Reageren op prikkels

V2 = Gedrag bij mens en dier



Vak: Economie [Ec]

Resultaten worden uitgedrukt in: cijfer afgerond op één decimaal

Toets-nummer	leerjaar-periode	inhoud/omschrijving	toets	toets-vorm	tijdsduur	eind term	herk. J/N	weging
T1	1-2	H1 1 Wikken en wegen H3 Geld over en te kort	301	S	60 min.	K4A	J	2
T2	2	H2 Thuis in geldzaken H5 Werk voor de overheid	302	S	60 min.	K4B/K6	J	2
PO1	1-2	Praktische opdracht 1 (PO-1)	321	S	8 lesuren	K1,2,3 V2/V3	J	1

EC/K/4A

De leerling t heeft inzicht in aspecten van het consumentengedrag, zoals keuzes, behoeften, inkomen en in de functies van het geld, lenen en sparen en verschillende manieren van inkomensverwerving, reservering en budgettering.

Dit inzicht kan de leerling toepassen in een gegeven casus.

EC/K/4B

De leerling heeft inzicht in het bankwezen, zoals verkrijgen van vreemd geld, spaarvormen en leningsvormen, en in motieven en kenmerken van verzekeringen en kan hierbij informatie van consumentenorganisaties gebruiken

EC/K/6

De leerling heeft inzicht in de sociale, economische en financiële functies van de overheid en kan dit inzicht toepassen in een gegeven casus.

EC/K 1+2+3-V2+V3

De leerling kan mbv MS office een praktisch economisch (statistische) onderzoek doen en daar een conclusie aan verbinden



Vak: Maatschappijleer [Ma]

Resultaten worden uitgedrukt in: cijfer afgerond op één decimaal

toets-nummer	leerjaar - periode	inhoud/ omschrijving	toetsen	toets-vorm	tijds-duur	eindterm	herk. J/N	weging
PO1	1-3	Praktische opdracht: <i>Iedereen Anders!</i> (<i>Pluriforme Samenleving</i>)	321	PO	n.v.t.	ML1/K/1 ML1/K/2 ML1/K/3	N	1
T1	1	Werk	301	S	60 min.	ML1/K/5	N	1
T2	1	Jongeren	302	S	60 min.	ML1/K/4	N	1
T3	1-2	Media	303	S	45 min.	ML1/K/7	N	1
T4	2	Politiek	304	S	60 min.	ML1/K/6	N	1

Voor maatschappijleer zijn geen afzonderlijke herkansingsmogelijkheden! Alle stof kan worden herkanst middels een absolverende toets in de herkansingsweek. (zie herkansingsregeling)

De (algemene) eindtermen K1, 2, 3 zijn verweven in de verschillende hoofdstukken en wordt afgesloten in M4.

ML1/K/1 De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van maatschappijleer in de maatschappij.

ML1/K/2 De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken.

ML1/K/3 De kandidaat kan met betrekking tot een maatschappelijk vraagstuk:
- principes en procedures van de benaderingswijze van het vak maatschappijleer toepassen
- een standpunt innemen en hier argumenten voor geven

ML1/K/4 De kandidaat kan:
- beschrijven hoe een mens zich ontwikkelt tot lid van de samenleving en de invloed van het socialisatieproces herkennen en beschrijven
- uitleggen dat mensen bij een subcultuur (willen) horen en dat elke subcultuur invloed heeft op het gedrag en socialisatieproces
- de rol van onderwijs (als socialiserende instantie) beschrijven in de ontwikkeling van een mens als lid van de samenleving.

ML1/K/5 De kandidaat kan:
- met voorbeelden beschrijven wat sociale verschillen zijn en hoe die veroorzaakt worden, en beschrijven/uitleggen hoe de plaats van een mens op de maatschappelijke ladder kan veranderen (sociale mobiliteit)
- beschrijven en uitleggen dat mensen vanuit hun maatschappelijke posities belangen hebben en hoe daardoor conflicten kunnen ontstaan
- overheidsbeleid ten aanzien van sociale ongelijkheid beschrijven en verklaren.

ML1/K/6 De kandidaat kan:
- vormen van macht en machtsmiddelen herkennen, beschrijven en verklaren
- beschrijven en uitleggen hoe regels het samenleven van mensen mogelijk maken
- beschrijven en uitleggen welke mogelijkheden burgers hebben om invloed uit te oefenen op de politiek, en kenmerken van een parlementaire democratie noemen, herkennen en toelichten.

ML1/K/7 De kandidaat kan:
- aangeven dat selectieve waarneming een rol speelt in het proces van beeld- en meningsvorming
- uitingen van vooroordelen en beeldvorming ten aanzien van mannen en vrouwen in de samenleving herkennen en benoemen
- beschrijven hoe men uitingen van vooroordelen en discriminatie tegemoet kan treden vanuit het beginsel van gelijkwaardigheid en respect – van een bepaald sociaal probleem beschrijven hoe de beeldvorming erover tot stand komt/gekomen is.

Vak: Maatschappijkunde [Mask]

Resultaten worden uitgedrukt in: cijfer afgerond op één decimaal

toets-nummer	leerjaar - periode	inhoud/ omschrijving	toetsen	toets-vorm	tijds-duur	eind-term	herk J/N	weging
T1	1	Pluriforme samenleving	301	S	60 min.	K6	J	1
T2	1	Werk	302	S	60 min.	K5	J	1
PO1	2	Maatschappelijk Vraagstuk/onderzoek	321	PO	n.v.t.	K1/K2/K3 V1	J	1
T3	2	Massa media	303	S	60 min.	K7	J	1

- K1: De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van maatschappijkunde verwoorden
- K2: De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken
- K3: De kandidaat kan strategische vaardigheden toepassen die bijdragen tot:
- ten aanzien van maatschappelijke vraagstukken verschillende typen vragen herkennen en zo zelfstandig mogelijk formuleren
 - bij gegeven of zelf geformuleerde vragen informatie verwerven en daarbij gebruik maken van verschillende informatiebronnen
 - aangereikte informatie over maatschappelijke verschijnselen/vraagstukken verwerken en interpreteren op basis van vakinhoudelijke kennis
 - de principes en procedures die horen bij de benaderingswijze van het vak maatschappijkunde herkennen in informatiebronnen over een maatschappelijk vraagstuk, of toepassen op een maatschappelijk vraagstuk
 - een standpunt innemen met betrekking tot een concreet maatschappelijk vraagstuk en hier argumenten voor geven.
- K5 De kandidaat kan:
- de functies en maatschappelijke waardering van arbeid herkennen en beschrijven, en factoren noemen die van invloed zijn op de cultuur van een bedrijf
 - de rol van de overheid ten aanzien van arbeid en de problematiek van de verzorgingsstaat herkennen en beschrijven
 - uitleggen welke invloed maatschappelijke arbeidsverdeling heeft op de sociale ongelijkheid in de samenleving
 - een beschrijving geven van de arbeidsverhoudingen in Nederland
 - oorzaken en gevolgen van veranderingen op de arbeidsmarkt noemen en verklaren.
- K6 De kandidaat kan:
- de culturele differentiatie in Nederland beschrijven en ontwikkelingen daarin noemen, alsmede het overheidsbeleid en visies ten aanzien van de multiculturele samenleving beschrijven
 - de sociaal-economische positie van allochtone groepen beschrijven en verklaren
 - aangeven hoe met uitingen van vooroordelen en discriminatie kan worden omgegaan vanuit het beginsel van gelijkwaardigheid en respect
- K7 De kandidaat kan:
- de betekenis van massamedia voor de samenleving herkennen en beschrijven
 - factoren en ontwikkelingen herkennen en noemen als het gaat om de inhoud en programmering van massamedia, en nieuwsvoorziening kritisch beoordelen

- V1
- benoemen wat de rol van de media is bij beeldvorming en aangeven hoe er sprake is van beïnvloeding door massamedia
 - informatie vergelijken van verschillende media en verschillen daarin verklaren.
- De kandidaat kan een maatschappelijk vraagstuk gerelateerd aan de exameneenheden analyseren door verbanden tussen de thema's uit de eindtermen te leggen en door de benaderingswijze van maatschappijkunde erop toe te passen.



Vak: KV1

toets-nummer	leerjaar - periode	inhoud/ omschrijving	toetsen	toets-vorm	tijds-duur	eind-term	herk J/N	Beoor-deling
HO1	1-2	Cultureel Zelfportret + oriëntatie kunstvormen	341	S	n.v.t.	KV1/K/1	J	ovg
HO2	1-2	Verdieping kunst/cultuur + veldwerk onderzoeksopdrachten	342	S	n.v.t.	KV1/K/2	J	ovg
HO3	1-2	Culturele activiteit I + verwerkingsopdracht	343	HO	n.v.t.	KV1/K/3	J	ovg
HO4	1-2	Culturele activiteit II + verwerkingsopdracht	344	HO	n.v.t.	KV1/K/3	J	ovg
HO5	1-2	Culturele activiteit III + verwerkingsopdracht	345	HO	n.v.t.	KV1/K/3	J	ovg
HO6	1-2	Culturele activiteit IV + verwerkingsopdracht + presentatie eigen werk	346	HO	n.v.t.	KV1/K/3	J	ovg
HO7	2	Eindbeoordeling kunstdossier	347	S	n.v.t.	KV1/K/4	J	ovg

Alle toetsen moeten met een voldoende worden afgerond, Eindbeoordeling van KV1 moet voldoende zijn.

KV/K/1 Oriëntatie op leren en werken

De kandidaat kan zich oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van kunst en cultuur in de maatschappij.

KV/K/2 Basisvaardigheden

De kandidaat kan basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerking en informatie verwerven en verwerken.

KV/K/3 Culturele en kunstzinnige vorming en verdieping

De kandidaat kan zich een beeld vormen van het culturele en kunstzinnige veld door te kiezen voor en actief deel te nemen aan ten minste 4 culturele en kunstzinnige activiteiten die gerelateerd zijn aan verschillende kunstvakken (zoals bijvoorbeeld beeldende vorming, muziek, dans en drama).

Ten minste één kunstzinnige activiteit resulteert in de productie en presentatie van eigen werk.

KV/K/4 Reflectie en kunstdossier

De kandidaat kan zijn culturele en kunstzinnige ontwikkeling inzichtelijk maken in een kunstdossier, waarvan de vorm door de school en de leerling tezamen bepaald wordt. Hij kan daarmee verslag doen van alle activiteiten die zijn ondernomen en hierop reflecteren.



Vak: Lichamelijke opvoeding

Toets	Periode	Inhoud / stofomschrijving	Examen-eenheid / eindtermen	Toets-vorm	Tijds-duur	Herk. J / N	Gewicht	Rekenblad J/N
PO1	1	1. Atletiek; 1500 m. 2. Flag football	K7 K4	PO	1 lesuur	J*	1	J
PO2	1/2	1. Turnen: Salto 2. Spel: uni Hockey	K5 K7 K4	PO	1 lesuur	J*	1	J
PO3	2/3	1. Turnen: steunzwaaien 2. Spel: Badminton 3. Atletiek; Verspringen	K5 K4 K7	PO	1 lesuur	J*	1	J
PO4	4	1. Spel: Frisbee 2. Atletiek: werponderdeel	K4 K7	PO	1 lesuur	J*	1	J
		Sportoriëntatie	K1, K9	HO		N	--	V/G

* Kan alleen herkanst worden binnen de periode.

- K1 = Oriëntatie op leren en werken
- K2 = Basisvaardigheden
- K3 = Leervaardigheden in het vak Lo
- K4 = Spel
- K5 = Turnen
- K6 = Bewegen op Muziek
- K7 = Atletiek
- K8 = Zelfverdediging
- K9 = Actuele bewegingsactiviteiten



Vak: L.O.B. (Loopbaan Oriëntatie Begeleiding)

Periode	Inhoud/ stofomschrijving	Examen- eenheid/ eindtermen	Toets vorm	Beoordeling
alle	Motieven <ul style="list-style-type: none"> • Wat wil ik, wat drijft mij in gesprek coach/decaan a.d.h.v. opdrachten in Qompas. • Oriëntatie op het beroepsveld (kies mbo.nl) 	C 2	HO	o/v/g*
alle	Kwaliteiten <ul style="list-style-type: none"> • Wie ben ik, wat kan ik in gesprek coach/decaan a.d.h.v. opdrachten in Qompas. 	C 1	HO	o/v/g*
alle	Werkexploitatie <ul style="list-style-type: none"> • Wat voor werk past bij mij in gesprek met coach/decaan a.d.h.v. opdrachten in Qompas • Arbeidsoriënterende stage • Scholen beroepenmarkt Wolvega • Kies je Wereld Friesland College • Beroepen in beeld (kiesmbo.nl) 	C 3	HO	o/v/g*
alle	Loopbaansturing <ul style="list-style-type: none"> • Gesprek met decaan • Ouderavond klas 3 • Wat wil ik worden? • Persoonlijkheidstest en/of beroepentest Qompas • Eventueel de LC data interesse test. 	C.4	HO	o/v/g*
alle	Netwerken <ul style="list-style-type: none"> • Wie kan mij daarbij helpen? • Open dagen MBO 	C 5	HO	o/v/g*
alle	Eindpresentatie & Loopbaanontwikkeling <ul style="list-style-type: none"> • Portfolio/Coachgesprekken; 2 loc gesprekken en coachgesprekken. • LOB-doorstroomdocument Qompas 	C 1-5	HO	o/v/g*





*O/V/G = omcirkel: onvoldoende/ voldoende/ goed.

Gemiddeld moet alles voldoende zijn. Is een opdracht onvoldoende, dan moet deze opdracht geheel of gedeeltelijk worden overgemaakt.

- C1: Kwaliteiten reflectie: Wie ben ik, Wat kan ik?
- C2: Motieven reflectie: Wat wil ik, wat drijft mij?
- C3: Werkexploratie: Welke soort werk past bij mij?
- C4: Loopbaansturing: Wat wil ik worden?
- C5: Netwerken: Wie kan mij daaraan helpen?

